

Формою закріплення практичних навиків студентів виступає переддипломна практика, проходження котрої здійснюється на підприємствах, установах та організаціях, які забезпечують умови для реалізації здобутих студентами знань, опанування специфіки професії та здобуття практичного досвіду роботи юристом.

Зміни, котрі відбуваються в суспільному та економічному житті, вимагають нових підходів до підготовки юристів. Портрет сучасного юриста постійно еволюціонує, підвищуються стандарти професії. Традиційні методи навчання не в змозі забезпечити належну підготовку студентів до практичної діяльності. Задача вищих навчальних закладів полягає у підготовці спеціалістів високого рівня, котрі після закінчення навчання здатні приступити до практичної діяльності та бути у ній справжніми професіоналами.

Список використаних джерел

1. Стефанчук Р. Три проблеми університетської підготовки юриста. / Стефанчук Р. // Юридическая газета. — 2007. — № 46.
2. Шахов В. І. Психолого-педагогічні основи активних методів навчання. Електронний ресурс. — Режим доступу: // www.nbuv.gov.ua/portal/Soc_gum/Nzvdpu_pp/2007_18/
3. Електронний ресурс: Кучеренко Н.Л. Специфіка професійної підготовки майбутніх фахівців-юристів. Електронний ресурс. — Режим доступу: // www.cofcontact.com/2009_03_18/pel_kusherenko.php.

Стаття надійшла до редакції 25.07.13.

Л. М. Шаталова,
асистент
кафедри теорії та історії держави і права
ДВНЗ «КНЕУ імені Вадима Гетьмана»

АДМІНІСТРАТИВНО-ПРАВОВІ ЗАСАДИ ПІДВИЩЕННЯ КВАЛІФІКАЦІЇ ТА СТАЖУВАННЯ НАУКОВО- ПЕДАГОГІЧНИХ ПРАЦІВНИКІВ ВНЗ

Сьогодні в умовах розбудови правової української держави, соціальних та економічних перетворень в органах державної вла-

ди та управління, у сфері економіки є багато посад, які потребують правової підготовки, однак через брак кадрів вони заміщуються фахівцями інших спеціальностей. Принципові зміни в діяльності державного апарату, правовому регулюванні економіки, фінансів, торгівлі, перехід суспільства до соціально орієнтованої ринкової економіки вимагають якісних змін в ідеології та методиці підготовки, перепідготовки та підвищення кваліфікації юриста [1, с. 10]. Сучасна система вищої юридичної освіти (далі — ВЮО) є складною та взаємодіє з політичними, економічними, культурними й соціальними системами і впливає на суспільні відносини, формуючи цивілізоване демократичне правове поле. Освіта інноваційного типу є системою, що інтегрує навчальний процес і науковий пошук. Таке задання успішно виконується непрофільними (економічними, педагогічними, технічними, технологічними тощо) університетами.

Основними проблемами розвитку ВЮО на сучасному етапі є:

— недосконалість системи ВЮО, що заважає забезпечувати її високу якість через підготовку фахівців-юристів у непрофільних ВНЗ та у великій кількості нових ВНЗ різних форм власності;

— відсутність галузевих стандартів підготовки бакалаврів, спеціалістів і магістрів права;

— недосконалість навчального та навчально-методичного забезпечення через наявність значної частки неюридичних дисциплін, неефективність організації практик і змісту їх професійного наповнення;

— неузгодженість нормативно-правових актів, що регламентують підготовку серед іншого й фахівців-юристів [2, с. 445–446];

— недосконалість правового регулювання інституту стажування науково-педагогічного складу у приватних компаніях, державних установах і організаціях.

Суттєве значення для вирішення зазначених проблем має управління ВЮО в Україні, яке здійснюється Міністерством освіти та науки України за участі інших відповідних центральних органів виконавчої влади, серед іншого й тих, що мають у підпорядкуванні вищі навчальні заклади: Міністерство внутрішніх справ, Служба безпеки України, Державна митна служба, Державна податкова служба та інші. Окрім зазначених, в управлінні ВЮО також бере участь Науково-методична комісія з права Науково-методичної ради Міністерства освіти і науки, яка

проводить експертизи змісту юридичної освіти, зокрема, навчальних планів, програм, навчальних посібників і підручників.

До структури центрального апарату МОН України входить Департамент вищої освіти, у складі якого діє відділ педагогічної та післядипломної освіти. Одним з основних його завдань є організація і контроль якості навчального процесу та державної атестації при підготовці, перепідготовці і підвищенні кваліфікації кадрів у ВНЗ і закладах післядипломної освіти.

Державною інспекцією навчальних закладів Міністерства освіти та науки здійснюється зовнішній поточний контроль ВЮО з питань обрання керівних, науково-педагогічних і педагогічних кадрів, стану та розвитку матеріально-технічної бази, навчально-виховної, методичної та наукової роботи здійснюється. Цей контроль ВЮО є достатньо складним через довготривалу відсутність галузевих стандартів до підготовки юристів у непрофільних ВНЗ.

Законодавство України про післядипломну освіту базується на Конституції України, складається із законів України «Про освіту», «Про загальну середню освіту», «Про позашкільну освіту», «Про професійно-технічну освіту», «Про вищу освіту», «Про наукову і науково-технічну діяльність», «Про інтелектуальну власність», «Про інноваційну діяльність» та інших нормативно-правових актів МОН, КМУ тощо.

Відповідно до ст. 10 Закону України «Про вищу освіту» післядипломна освіта — спеціалізоване вдосконалення освіти та професійної підготовки особи шляхом поглиблення, розширення і оновлення її професійних знань, умінь і навичок або отримання іншої спеціальності на основі здобутого раніше освітньо-кваліфікаційного рівня та практичного досвіду.

Післядипломна освіта включає: перепідготовку; спеціалізацію; розширення профілю (підвищення кваліфікації); стажування.

Відповідно до ст. 48 Закону України «Про освіту» до закладів післядипломної освіти належать: академії, інститути (центри) підвищення кваліфікації, перепідготовки, вдосконалення, навчально-курсів комбінати; підрозділи вищих навчальних закладів (філії, факультети, відділення та інші); професійно-технічні навчальні заклади; науково-методичні центри професійно-технічної освіти; відповідні підрозділи в організаціях і на підприємствах.

Слід зазначити, що безпосереднє управління у сфері професійного розвитку фахівців також здійснюють роботодавці шля-

хом організації професійного навчання фахівців, їх атестації. Роботодавець може утворити окремий структурний підрозділ з питань професійного навчання фахівців або покласти функції з організації такого навчання на відповідних працівників.

Наприклад, вищі навчальні заклади організують підвищення кваліфікації своїх викладачів на внутрішньовузівських курсах. Серед непедагогічних навчальних закладів можна згадати КНТЕУ — курс підвищення кваліфікації «Підготовка тьюторів для роботи у системі дистанційного навчання Київського національного торговельно-економічного університету», НТУ ХПІ «Створення дистанційного курсу», КНЕУ імені Вадима Гетьмана «Формування психолого-педагогічної компетентності викладачів» тощо.

Порядок підвищення кваліфікації та стажування педагогічних і науково-педагогічних працівників вищих навчальних закладів I–IV рівнів акредитації незалежно від форм власності та підпорядкування визначається Положенням про підвищення кваліфікації та стажування педагогічних і науково-педагогічних працівників вищих навчальних закладів, затвердженим наказом МОН України від 24 січня 2013 р. № 48 [3].

Положенням визначаються засади створення умов педагогічним і науково-педагогічним працівникам для підвищення науково-теоретичного і методичного рівнів викладання навчальних дисциплін і результативності їх педагогічної, наукової і науково-методичної роботи для поглиблення і розширення її професійних знань, умінь і навичок, набуття особою досвіду виконання додаткових завдань та обов'язків у межах спеціальності.

Підвищення кваліфікації та стажування працівників ВНЗ здійснюється за довгостроковим і короткостроковим видами підвищення кваліфікації відповідно до навчально-наукового плану, який передбачає аудиторні заняття, самостійну навчальну роботу працівників і форми проведення підсумкового контролю. Періодичність довгострокового підвищення кваліфікації встановлюється закладами-замовниками залежно від потреби, але не рідше ніж один раз на п'ять років. Завершення навчання працівників засвідчує підсумковий контроль і відповідний документ про післядипломну освіту.

Механізм організації стажування за кордоном регламентується Постановою Кабінету Міністрів України від 13 квітня 2011 р. № 411 «Про затвердження Положення про навчання студентів та аспірантів, стажування наукових і науково-

педагогічних працівників у провідних вищих навчальних закладах і наукових установах за кордоном».

Отже, для подолання проблем зазначеної сфери при створенні юридичних факультетів обов'язково потрібно звертати увагу на профіль ВНЗ і наявність закладів післядипломної освіти. Потребує удосконалення інститут стажування науково-педагогічного складу у приватних компаніях, державних установах і організаціях із можливістю введення інституту інтернатури для правників деяких професій і посад, що визначаються МСП за рекомендацією експертних рад, а також через ведення факультативних курсів із практичним випробуванням, серед іншого участю в судовому засіданні під керівництвом партнера юридичних компаній, що дасть можливість вивчення практичного досвіду, оновлення та розширення знань, формування нових професійних компетентностей у психолого-педагогічній, науково-дослідній, організаційно-управлінській діяльності науково-педагогічних працівників, що безперечно вплине на якість професійної освіти.

Розробити необхідну нормативно-правову базу, що сприятиме функціонуванню і подальшому розвитку системи післядипломної освіти; прийняти законопроект «Про післядипломну освіту».

Здійснити упорядкування та оптимізацію мережі навчальних закладів післядипломної освіти шляхом поєднання галузевого принципу організації післядипломної освіти з широкою міжгалузеву і регіональною кооперацією та врахування соціально-економічного розвитку України.

Список використаних джерел

1. *Опришко В. Ф., Фукс Н. А.* Особливості підготовки юристів у непрофільних вищих навчальних закладах // Правове регулювання економіки: зб. наук. праць / [відп. ред. В.Ф. Опришко]. — 2012. — № 11-12. — С. 6–22.

2. *Христинченко Н.П.* Адміністративно-правові та організаційні засади підготовки юристів / Н.П. Христинченко // Форум права. — 2010. — № 3. — С. 445–451.

3. Наказ Міністерства освіти і науки, молоді та спорту України від 24.01.2013 № 48 «Про затвердження Положення про підвищення кваліфікації та стажування педагогічних і науково-педагогічних працівників вищих навчальних закладів» // Офіційний вісник України. — 2013. — № 28. — С. 984.

Стаття надійшла до редакції 30.09.13.